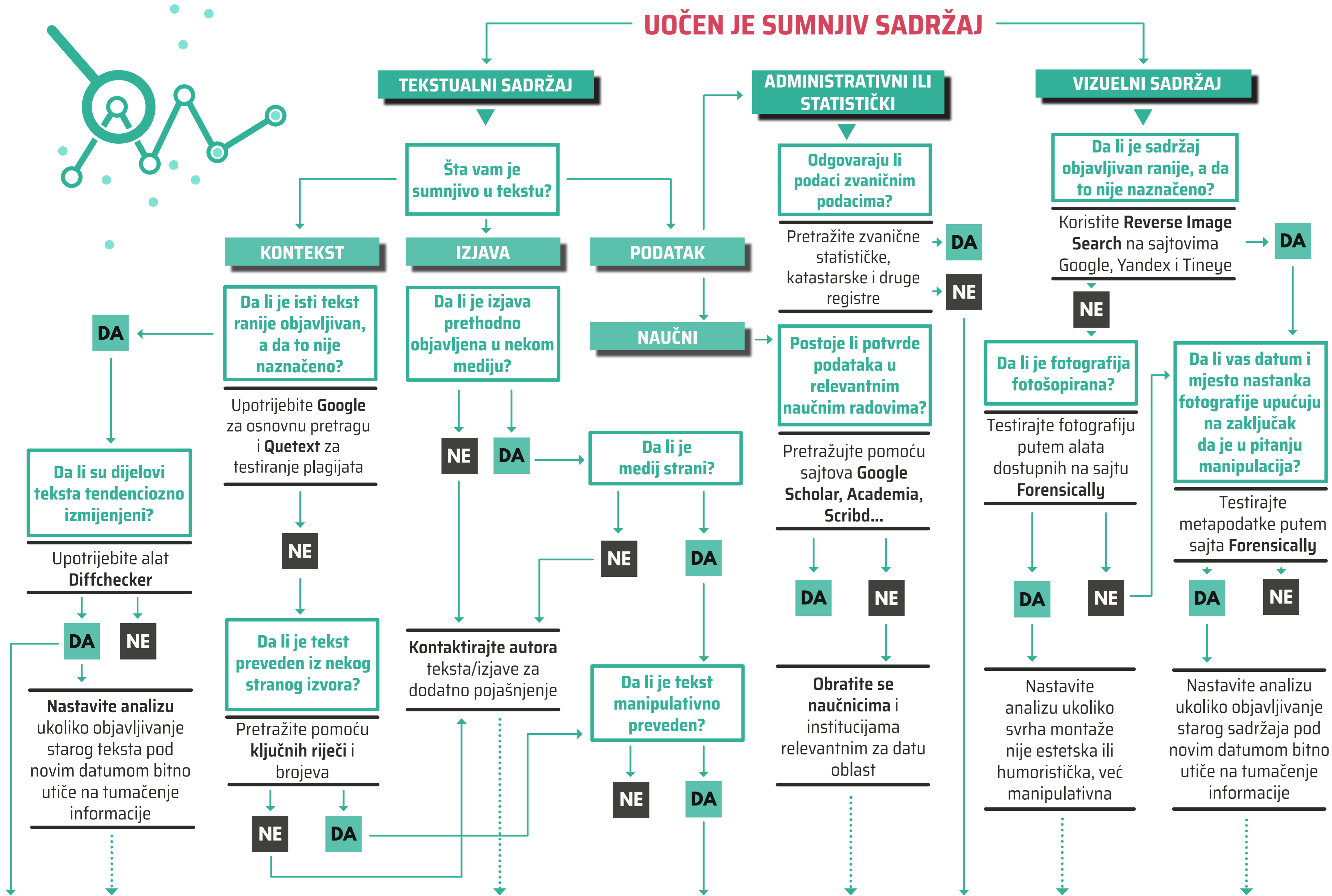

FACT-CHECKING PODSJETNIK

- 1) Analiza zahtijeva vrijeme.** To što je laž lako smišljena ne znači da će i razrješenje biti lako i brzo. Naprotiv: takozvani Brandolinijev zakon upućuje na to da je "vrijeme potrebno za dekonstrukciju neke besmislice obrnuto proporcionalno vremenu koje je bilo potrebno za njeno izmišljanje".
- 2) Analiza ne mora biti dosadna.** Fact-checking se bazira na činjenicama, ali analiza ne mora biti suhoparna i sterilna, niti su vam za zanimljiv pristup neophodni senzacionalistički trikovi. Proces fact checkinga veoma često liči na detektivske priče i dobro je da se to osjeti u tekstu, dok god vodite računa o ukusu i mjeri.
- 3) Nije sve vrijedno analiziranja.** Proces traganja za istinom zahtijeva traženje igle u plastu sijena, ali ne i traženje dlake u jajetu. Ako je medij pogrešno prenio treću decimalu nekog broja ili je u nečijem prezimenu pogriješio jedno slovo, bez loše namjere, to nije vrijedno analize.
- 4) Tražite rupe u vlastitoj analizi.** Čuvajte se fasciniranja vlastitom analizom, koliko god bila dobra i važna. Kada završite analizu, posmatrajte je iz ugla sitničavog čitaoca i zapitajte se šta bi vam on zamjerio i kakva bi pitanja postavio. Neka prije objavljivanja vašu analizu pročita neki od kolega koji uopće nije upućen u temu.
- 5) Pokažite kako ste došli do rješenja.** Analize bazirane na fact-checkingu mogu imati i edukativni karakter, pa je u tom pogledu dobro kada autori ne mistifikuju postupak provjere i kada nesebično dijele svoja znanja. Ukoliko ste do razrješenja došli koristeći posebne alate i tehnike, predstavite ih u tekstu, čime će on dobiti dodatnu dimenziju.

Ovo je materijal koji možete koristiti u analizi. Sve što ste prikupili sačuvajte pomoću sajtova za arhiviranje materijala poput archive.org.

Alati za provjeru podataka:

Tekst: Google.com, translate.google.com, scholar.google.com, quetext.com, diffchecker.com, academia.edu, scribd.com. Slike: google.com, yandex.com, tineye.com, 29a.ch/photo-forensics